

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

MEIE
NOOR TÖÖLINE

Töölisnoorsoo kuukiri

Nr. 3—4

Toimetus ja talitus: Tallinnas, Vabaduse p. 4
Abitalitus: Waksali p. 8

Nr. 3—4

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Aprill - Mai 1924.

Noor proletaarlane, üles võitluspühal!

Uulitsale proletariaadi võitluspühal! Välja korteriurgastest, pööningutubadest, keldriruumidest, härrasköökidest, sauna üttidest, taluperetubadest! Välja oma nõudmiste toetamisele, oma ridade lugemisele, uute võitlusseltsimeeste juurevõitmisele!

Näita täna kõigile klassiwendadele ning õdedele, mida tähendab weripunane lipp, ja vastastele, et seda lippu wankumata kantakse.

Mida tahab noorproletaarlane? Mida nõuab, mille eest võitleb klassiteadlik linna töölisnoor, maateenija, sulane, karjapoiss, kehwa taluniku noorsugu?

Wabrikus, kaupluses, raudteel, laewal, põlul, metsas woolab töörahwa hiigi näljapennide eest, — seda nimetatakse igapäewase leiwa teenimiseks; see töörahwa hiigi loob siidi, sameti, autod, mõisad ja lossid nuumikute kildkonnale, — seda nimetatakse majanduse ülesehitamiseks. Tööta tööline nälgib, — seda nimetatakse jumala nuhtluseks laiskuse eest. Härrasrahwas asub korterites, kus sülekoeral omaette tuba, aga proletaarlased on kas silkudena ühte puuri kiilutud, wõi hoopis uulitsarennis, kuuris ehk kuuse all, — seda nimetatakse lahendamatuks korterikriisiks. Miljonäär ei anna tegelikult penni oma sissetulekust maksudeks, sest tema wastu ei ole päragrahwi, aga tööline, asunik, wäikerentnik, ametnik — igaüks, kes oma tööjõust elab, maksab riigile, linnale, wallale, alewile, koolile ja papile poole oma piskust — seda nimetatakse õiglaseks maksusiisteeniks. Maa on üles haritud, majad ehitatud, wabrikud töötawad rakuskäte abil, aga kõik, mis on maa peal, wõi maa all ehk ta kohal, on sileda peopesa võimuses, — seda nimetatakse piihaks eramanduseks. Salkkond mõisapidajaid, suurmajaomanikke, wabrikante, börsemängijaid ja teisi suuromanikke walitseb täägiga rahwa üle, — seda nimetatakse demokraatiaks, rahwawalitsuseks.

Töölislaps saab toiduks räimi, taari ja kartuleid, tema mänguseltsiline on uulits, kõige suurem sõber — tiisikus ja armsam suwitamine — hallparuni karjasena orjata; see on tõu terwendamine, kõlbluse kaswatamine ja sünda

ajawiite muretsemine noorsoole. Töörahwa noorsugu õpib koolis waewalt lugema ja kirjutama, — seda nimetatakse üldiseks rahwahariduseks. Maastmadalast orjata ja end peremehe ja selle kubja piitsaga ära harjutada, — see on enda toitmise ausa tööga noorest põlwest saadik.

Niisugune on kapitalistlik kord. Niisugusele korrale on klassiteadlik noorproletaarlane võitlust kuulutanud — võitlust elu ja surma peale.

Niisuguse korra asemele, kus walitseb käputäis kiskjaid paljude miljonite rakuskäte üle, tahab klassiteadlik noor luua õigluse ja wendluse ühiskonna. Kõik wäärtused ja warandused peawad saama kogu töörahwa ühiseks omanduseks. Töörahwa noorsugu peab wabana sellest orjusest, mis teda nüüd weeloomaks teeb — kätkest kumi hauani.

Niisuguse uue ühiskonna loob tööliklass ühes ühine töörahwaga sel teel, et riigiwõimu oma kätte wõtab ja sellest teeb niisamasuguse abinõu töörahwa luwide kaitseks, nagu kodanline riik praegu on suuromanikkude klassi teener.

Need on wanad tõed ka noortöölisele, aga ometi on nad uued neile tuhandetele ja miljonitele noorproletaarlastele, kes alles wõitlewa tööliklassi ridadesse astuwad. Igal 1. mail tõstab klassiteadlik töölisnoor oma lipukirjad kõrgele üles, et nende alla koondada neid, kes seni weel pole oma õigele seisukohale asunud.

Nii teeme ka tänawu. Niisama kutsume kõiki noori rakuskäsi, kõiki noori rõhutuid ja kurnatuid ühinema klassiteadliku töölisnoorsooga, et ühisel jõul meie lippu edasi kanda, kuni ta lehwima lõme waenlase peakantsi kohal.

Wälja siis tööliklassiwõitluse lipu alla 1. mail, noorproletaarlane!

Uulitsale, rongikäikudesse, koosolekutele tulewane tööliklassi kaardiwägi!

4-tunniline tööpäew 14—16-aastastele!

6-tunniline tööpäew 16—18-aastastele!

Maha töölisnoorsoo õö-töö!

Kool kättesaadawaks töölisnoorsoole!

Kadu kapitalismile! Elagu töörahwawalitsus!!!

1. mai 1924

Töölisliikumine ei arene ikka mööda tõuswat joont. On kriisid, mõõnad. On pealetungimine ühes wõitudega, on aga ka ajutised suuremad wõi vähemad taganemised, endiste wõitude kaitsmine ja nende kaotamine pealetungiwa kapitaali kätte. Tuletame ainult meele 1905. aasta rewolutsioonilist liikumist ja teatud wõitudega, sellele järgnenud reaktsiooni-aastaid, siis uut liikumiselainet 1912.—1914. aastatel, mis maha suruti ja ära halwati imperialistliku sõja algul puhkenud rahwuslise hullustuse ja pöörase surwe poolt; siis näis töölisliikumine olewat ära pühitud — Wenemaal kaks ja pool aastat, teistes riikides veel kauem; 1917. a. rewolutsioon oli laps, mis ametlikkude arstide, see on — sotslikkude töölisliikumise „juhtide“ arust täitsa ootamata ehk vähemalt ootamata järsku ilmale tuli.

Rahwuswahelise proletariaadi wõitluspüha — 1. mai — on ühtlasi päew, mil töölisklass tulewate wõitluste wäljawaateid kaalub, et nende järele oma ridu koondada. Kuidas peab siis meie noortööline tänaawusel 1. mail hindama seisukorda, milles wõitleb rahwuswaheline ja ka Eesti proletariaat?

Töölisklass on nüüd kaitseseisukorras! Seda ahtrat tõde kordab iga sots, olgu ta „iseseisew“ wõi „demokraatiline“. Sotsialistid on ikka ja alati walmis wanduma, et seisukord on ja peab olema sünnis ainult endakaitseks. Sel teel püüawad nad kinni katta oma nahksust, argtust ja äraandlikkust, mis neid kunägi ei luba pealetungimise etteotsa asuda, mis neid küll aga sunnib iga pealetungimise wastu winguma, mida proletariaat ette wõtab. Töölisklass on kaitseseisukorras — see on sotsi suus hoiatus proletarilasele, et ta oleks wõimalikult järelandlik, wõimalikult oma nõudmistes „seaduslik“, et ta wõimalikult ilma wõitluseta taganeks. Ja mis ei ole siis sotsi arust wõimalik? Saksa sotsid lasksid siis poolfascistliku walitsuse kaitseseisukorra nimel pukki ronida, kui töölisklass walmis oli peale tungima; kaitseseisukorra sildi all andsid nad ära 8-tunnilise tööpäewa. Kas on nurjatumat nahksust, kui Freibergid ja teised sotsid „Ühenduses“ laulawad kaitseseisukorras, mis töölisklassi käed wõitluseks siduda, ja kui needsamad sotsid siis — walitsemiseks selle töölisklassi üle teewad tegeliku koalitsiooni nende erakondadega, kes püüawad töölisliikumise pead maha rabada, tema tegelasi (riigikogu ja omawalitsuste rühmade liikmeid) oma kohuste täitmisele kõrwaldades?

Ka rewolutsioonilised marksistid teawad, et ii k's asi on pealetungimine ja teine asi on taganemine, üks asi on wallata teatud punkti, et sealte kohe edasi tungida, teine asi on kaitseseisukohta, mille kaotusega lähemal ajal tuleb

arwestada. Aga kunägi ei ütle ega saa nad ütelda: Nüüd on kaitseseisukord, sellepärast wõib jutt olla ainult taganemise ärahooldmisest. Klassiteadlikkude proletarlaste ülesanne on kawakindlalt selles sihis töötada, et kaitseseisukorda muuta niisuguseks, kust wõib pealetungimisele asuda. Nii nad ka teewad. Teiseti ei saagi see olla, sest ei ole prohwetit, kes ette ütleks, missugusel silmapilgul kaitsmiselt wõib asuda pealetungimisele. Selle silmapilguni wõib kiiremalt jõuda, kui kogu aeg selleks organiseerida, agiteerida, julgustada, et taganemine seisma panna ja pealetungimisele minna. Kui hukades teatud usaldus oma jõu wastu tekib, jätab nad taganemise; rewolutsiooniliste marksistide kohus on niisugust arwamist selgitustöö ja organiseerimise abil kaswatada, ja nii nad ka teewad. Pärast 1905. a. liikumise mahasurumist tuli Wenemaa töölisklassil taganeda; 1908.—10. a. oli ta kaitseseisukorras. Kuid enamlaste partei ei jätnud pilgukski töötamist, et töölisklass oma read sirgeks tõmbaks ja pealetungimiseks walmis paneks; 1911.—12. aastal olid löödud haawad niiwõrra paranenud, et töölisklass enamlaste partei juhtimisel hakkawad pealetungimise wõitlust. Imperialistlik sõda surub ta uuesti kaitseseisukorda, ja jälle organiseerib ja agiteerib rewolutsiooniline töölisklass partei taganemise seismajätmist ja uue pealetungimise ettevalmistust. Missugusel silmapilgul muutus siis kaitseseisukord pealetungimise seisukorraks. Veel mõni päew enne seda kui rewolutsioon puhkes, laulis nii „wabameelne“ kodanlane Miljukow kui sõjasotsialist Tschidse pikast meelest ja kannatusest; nad kartsid rewolutsiooni ja ainult kollitasid sellega tsaariwalitsust; töölisi hoiatasid nad, et need mitte põhjust ei annaks werewalamiseks ja muudeks hirmsateks asjadeks, mis paratamata koos käiwad ülestõusmisega. Nende arust oli töölisklass kaitseseisukorras ja oleks pidanud sinna jääma, kuni tsaar „oma rahwa“ peale oleks halastanud ja talle demokraatlise korra annud. Rewolutsioonilised töölised ei murdnud pead, kas oli ikka veel kaitseseisukord wõi mitte. Nad tundsid oma jõudu ja nägid wastaste lagunemist; nad tegid mõne katse peale tungida (streigid); ja sotsidelle ja kodanlastele ootamata oli kaitseseisukorrast saanud — rewolutsioon.

Kas on praegu Euroopas töölisklassil niisugune kaitseseisukord, nagu oli Wene töölisklassil 1908.—09. aasta, kus töölisklassi määratu enamus veel karistussalkadest löödud weriseid haawu põdes, kus rewolutsioonilisel parteil korra läks ainult wäikseid salku weripunase lipu all koos hoida? Wõi on niisugune klassiteadwuse lagunemine nüüd töölisklassi kaudu, nagu oli imperialistliku sõja esimestel päewadel ja kuu-

del? Muidugi mitte. Neis maades, kus töörahwas werise kodusõja kaotas (Ungaris, Soomes, rajariikides jne.) on aktiivsete tööliste enamus pea igal pool rewolutsiooniline, kommunistiline, ja kõige surwe peale waatamata ei lase ta enast organisatsiooniliseltki puruks lüüa. Seal, kus tööliklass pärast sõda ainult sotsliku demokraatia eest wõitles, on tegewate tööliste enamus samuti kas juba kommunistiline ehk on seks saamas. Ei saa üldisest loidusest ja ükskõiksusest töölishulkades juttugi olla päiwil, mil Saksamaa kodanlus on sunnitud pöranda peale laskma kommunistlise partei, kus Schweitsi tööliklass rahwahääletusel 8-tunnilise tööpäewa poolt enamuse saab, kus Prantsusmaa tööliklass tulisemalt wõitlema hakkab, kus Inglismaal „tööliste walitsus“ — olgu see nii paindline ja äraandlik kui tahes — wõimul on. Niisuguste süüdmuste päiwil papugoina korrata: meil on kaitseseisukord! — seda wõib ainult sotslik nahk, kes kergemalt hinge tõmbab, kui

rewolutsiooni hädaohtu tema arust näha pole, ja kes alles siis äikse kätte jõudmist taipab, kui see kärgatab.

Eesti noortööline, tänawusel 1. mail ei ole sul põhjust murelikult tulewikku waadata. Tööliklass ei ole küll weel suuremas hulgas maades wõitnud, weel seisawad tal rasked lahingud ees, aga wõidupäewad lähenewad suurte sammudega. Mis sest, et siin ja seal töölisorganisatsioone rüüstatakse; tsaariwalitsus tegi nõnda weel paar päewa enne oma kukkumist. Mis sest, et mõnel maal töölistegelased linnupriiks kuulutatakse; nii tegi tsaariwalitsus oma wiimse tunnini.

Noortööline, jätka töötamist, jätka organiseerimist, jätka selgitus- ja kihutustööd oma õiglaste nõudmistest eest. Wõitluspühal, 1. mail, waata ettepoole, mitte tagasi.

Sinu päralt on tulewik — juba lähematel aegadel.

Wõitluses edasi — wõidurikka lõpuni!

Järjekorraline ja seni kõige suurem kommunistide ja klassiteadlikkude tööliste türimitoppimine 21. jaanuaril pidi tegema lõpu kommunistlikule liikumisele Eestis. Sellele lisaks lõi kindralkuberner Einbund, enne reisimist orikaühisuste peatoimetaja kohale, 229 töölisorganisatsiooni kinni. Ja jälle käis röömukisa üle kõrtside, isemaaliste olengute, mida korraldati kaitsepolitsei „soomustatud summadest“, üle orikaühisuste röömupidude ja sotside-isesotside abielu woodi, sest kommunism pidi olema ka „organisatsiooniliselt wääratatud“, nagu seda oli nõudnud enne Einbundi lõpulikku käeliigutust kollases boikotilehekeses „Ühenduses“ endine rewolutsioonilise sotsialismi ilmanaba ja nüüdne nurganaäne sotside laulatamise juures — K. Freiberg. Töölisnoorsoo liikumine, mis iseäranis aktiivne ja kogu parema osa noorsoost erapooletuse sini-must-walge lipu alt klassiwõitluse

weripunase lipu alla tõmmanud, pidi Einbundi käeliigutusel suure wabariigi pisikeselt pinnalt olema pühitud — röömustasid awalikult ja salaja kurnajate hääletorud.

Agä Karl Liebknechti ja Roosa Luxemburgi tapmise puhul hõiskas kodanlus, et Saksamaal kommunistline liikumine maha maetud. Kuid kas ei ole nüüd Saksamaa Kommunistlik Partei üks tugewamatest, kes iga kord julgelt kodanluse poolt wisatud wõitluskinda üles wõtnud, kes alati julgelt, kui seda nõuawad töörahwa huwid, sots-president Eberti ja suurtööstur Stinnesi ühise wäerinnaga wõitlusse astunud. Eks hõiskanud kurnaja peale Viktor Kingissepa tapmist, et ühes Viktor Kingissepaga on Eestis surnud ka kommunistlik liikumine. Kuid nüüd oleme meie selle tummistajad, mis õpetas, mille jaoks töötas ja mille eest wõitles ja langes Viktor Kingissepp, on saanud kogu Eesti töörahwa asjaks,

mille eest ei kohuta teda tagasi türnid ega sõjakohtud. Ja kui läinud aasta märtsis Jaan Kreuksi mõrtsukaliku tapmisega pidi töölisnoorsoo liikumine ilma juhita jääma, siis pidid kurnajate hääletorud juba tänawu aasta jaanuaris oma sõnad ära sööma, tunnistades, Jaan Kreuksi asemele oli hakanud Wladimir Kangur. Langewad üksikud wapramad lipukandjad määratu suure proletaarse sõjawäe ridade eesotsast, liitakse wälja kümned ja sajad proletaarse wäe juhid, kuid jääwad järele tuhanded ja miljonid wõitlejad, kes wõitluses wiluwad, kogenewad ning jätkawad weel hoogsamalt wõitlust oma suure ülesande eest. Sellepärast ei suuda kurnaja kunagi lõpulikult läbi murda töölisklassi wõitluse wäerinda. Sellep. on kurnaja rõõmukisa iga rüüstamise puhul neile endile ikka häbistawalt lõppenud. Weel häbistawamalt on see seekord lõppenud. Kui topiti türmidesse Kangur, Resew, Rauk, Murro ja kümned teised töölisnoored, kas sellepärast kuiwas ära klassiwaenu alghallikas? Wõi arwab kurnajate suleori, et siis lõpebki klassiwaen, kui kurnamine muutub weel jõhkramaks, kui noortööline saab parema palga asemel meistri käest malka, kui maanoor peab töötama ööd ja päewad hallparunile warandusehunnikuid kokku, tasuks saades ainult sõimu, kui töörahwa laps wõib ainult unistada haridusest ja kooliskäimisest? Miks pidi nüüd jääma töölisnoorsoole wõöraks wõitlusseltsimehed, noortekomisjonid, Töölismaja, Töölise Kelder? Wist sellepärast, et nüüd olid jäänud järele niisugused töölisnoorsoo juhid, nagu seda on jooma- ja pudruõlituid korraldaw noorkoduelewantide ühing Brookusmäel ja „üle-riiklisi sotsialistlikke noorsoo ühendusi“ asutaja nuhksotside ringirändaw agent August Will Pärnust.

Et töölisnoorsugu sotse niisama palju oma „juhtideks“ ja „luwide kaitsjateks“ peab, kui Karl Einbundi „Kaja“ peatoimetaja kohalt, ehk Wahtramäge sõjaringkonnakohtu esimehena, wõi erapooletut Rõuki kindralkubernerina, näitab see, et töölisnoored nuhksotse, kes wiimasel ajal wäga tikuwad töörahwa koosolekutele (muidugi wist Pagari tänawa ülesandel ja tasu eest — nuuskima), wäliselt mädamunadega sama kollaseks wõõpawad, kui nende kollane poliitikagi on.

Ja miks ei peaks töölisnoor enam olema rewolutsiooniline klassiwõitleja, kommunist, s. o. kodanluse keeles riigikukutaja? Wist sellepärast, et nuhksotsid on otsustanud, et kui kurnaja on peitnud oma koorimisjänust nõretawad purihambad demokraatia sildi taha, siis ei tohi töölisnoorsugu nõuda paremat tasu, ei 4-, ega 6-tunnilist tööpäewa, inimlikku ümberkäimist meistri ja hallparuni poolt, ega wõidelda niisuguse ühiskondlise korra eest, kus kurnajast ja sotsist räägitakse weel ainult hauaküngastest mööda minnes, sest see on riigikuku-

tamine, s. o. kurnaja luwide puudutamine. Kui päriskurnaja, demokraat, kargu najal seisja ehk iseseisja sots peawad niisugust töölisnoorsoo wõitlust riigikukutamiseks, miks ei peaks siis töölisnoorsugu end mitte riigikukutajaks pidama. Näidake ühtki klassiteadlikku töölisnoort, kes ei ütleks, siin ma olen, teisiti ma ei wõi!

Seda on kinnitanud tegudega töölisnoorsugu, kes silmapilgurkski ei ole kahelnud selle wõitluse jätkamises, mida olid juhtinud ja kaasa teinud türmitõpitud töölisnoored. Noorte komisjonid jätkasid oma tegewust endise energiaga, rühmade loomist töökohtades jätkati, anti wälja „Meie Noor Tööline“, mis endises eksemplaaride arvus laiali läks. Aga weel enam — jätkata ühiselt türmitõpitud ülesandeid tunnewad nüüd oma kohuse olewat ka need töölisnoorsoo hulgad, kes seni eemal seisnud töölisnoorsoo organisatsioonidest, mida tõendab uute jõudude juurewõetud noortekomisjonidesse ja wabrikute noorte rühmadesse. Ühe reast wäljalöödu asemele astuwad sajad uued wõitlejad, et ühiselt sedasama jätkata. Ja need noorsoo hulgad, keda kodanlus wedas oma lõa otsas ja kasutas oma klassiluwide wankri wedamiseks, peites seda erapooletuse sildi alla, ärkawad uimast ja algawad wõitlust kurnajate pehmenahaliste wõsude wastu käsikäes töölisnoorsooga. Noorte ühing „Tulewik“ on siledapeolise noorsoo ridadest lahkunud ja otsustanud alata wõitlust tagurluse pealetungimise wastu ühisel wäerinnas kommunistilise ja rewolutsioonilise töölisnoorsooga. Tallinna koolinoorsoo ajaloo-filosoofia ühing on omaks wõtnud töölisnoorsoo rewolutsioonilise klassiwõitluse seisukohad. Aga see on alles algus. Laialised noorsoo hulgad on juba pettunud kurnajate demokraatiast, rewolutsiooniline meeleolu süweneb üldiselt, aga kui see küpseks saab, siis on kristlikud kaswatuse kantsikumeistrid sama wõimetud seda takistama, kui takistab wäike tammikene kewadel hooga langewa wee wõimsat woolu.

Aga peale selle elame praegu rewolutsioonilise tõusu algul, mis üldises julges wäljaastumistes ja wõitlustahtes awalub. Kurnajate hääletorudki on sunnitud tunnistama, et töörahwa koosolekutel, kus wõimumeestel ja nuhkidel alati ikka tarwidus on üht wõi teist töölisnoort wõi töölist Wene tänawale tassima hakata, töölisnoored seda sündida ei lase, waid arreteeritu wabastawad. Tähendab wõitlustahte on kaswamas, töölisnoorsugu on iga silmapilk walmis kurnajate pealetungimise wastu wälja astuma. See äge wõitlustahe ja kõrgelt üleolemise tunne kodanluse poolt korraldatud rüüstamistest awalub kõige paremini ka töölisnoorsoo illegaalses töös. Kodanlised lehed toowad nähtawa närwilikkusega alatasa teateid E. Kommunistliku Noorsoo Ühingu energilisest tegewusest. Ühingu keskkomitee wäljaandel ilmuwaid üleskutseid

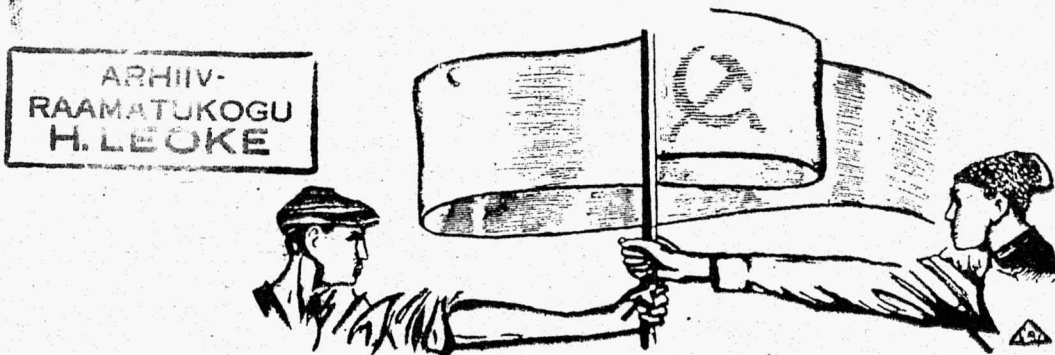
ja lendlehti laotatakse iseäranis energiliselt sõjawäes ja niisama ka igal pool töölisnoorsoo hulgas laiali, nagu näha. kodanlistest lehtedest, kes ei suuda inimestust ja närwilikkust maha suruda, et kommunistid endise hooga edasi töötavad. Nähtawat hirmu tunneb kurnaja EKP ja EKNÜ Keskkomiteede poolt kõigile EKP ja EKNÜ liigetele ja kogu töörahwale awaldatud üleskutse puhul, mida ka kodanlised lehed ära tõid, et kõigil EKP ja EKNÜ liigetel on keelatud põgenemine kurnajate paradiisist Sotsialistlikkude Nõukogude Wabariikide Liitu. Sealsamas kutsutakse üles ka kogu töörahwast sedasama tegema ja selle eest wõitlust algama, et Sotsialistlikkude Nõukogude Wabariikide Liidu pind ulataks siia.

Kurnajate kolmainus politsei ei ole suutnud kurnajat ja sotsi päästa. Töölisnoorsugu läheb wõitluses edasi, et jõuda wõidurikka lõpuni. Ta peab oma asja eest kannatanute ja langenute wõitlust suureks eeskujuks, ideaaliks, mille eest

wõitlemast ei suuda tagasi kohutada miski. Sellepärast ei lõpe ka kunagi nende wõitlejate read, kes wõitlewad kommunismi lipu all. Sellega ongi seletataw, miks töölisnoorsoo hulgad ei lasknud oma wõitluslippu porri tallata, ega sotside kollase nartsuga ära wahetada, waid seda julgesti edasi kannab — wõidu poole.

Agaga tulgu ja näidaku nuhksotside ühinguis ümbereksiw noorsugu ja erapooletuse sõnakõlkusid korrutaw noorsugu, kus on nende elujõuline liikumine. Nuhksotside noorsoo suur ja wõimas liikumine seisab wabariigi 95 kraadilise kartuliwee kanguse proowimises pudruõhtutel ja shimmi ja fox-troti keerutamises. Muidugi on see liikumine, sest shimmi liigutused on ju keerulised, aga see liikumine läheb ja on läinud juba — puusärki. Ja „Uudismaa“ noorsoo liikumisse on jäänud niisama palju noori, kui palju noorte kirjutusi leiab „Uudismaas“ ruumi.

Töölisnoorsugu agaga läheb wõitluses edasi — wõidurikka lõpuni.

Kommunistliku Noorsoo Internatsionaali 4. kongress

Käesolewa aasta juulikuus astub kokku KNI 4. kongress. Wiimasest kongressist on mööda ligi poolteist aastat. Selle aja jooksul on rahwuswahelises noorsoo liikumises nii mõnigi küsimus üles kerkinud, mis lahendamist nõuab ja on nii mõnedki kogemused tehtud, mida ära kasutada waja.

Wiimane KNI kongress ja minewa suwel ärarepetud rahwuswahelise büroo istang konkretiseerisid ja täiendasid KNI 2-se kongressi poolt ülesseatud loosungit: *hulkadesse*. Wiimased rahwuswahelised koosolekud konkretiseerisid seda hüüdsõna sellega, et nad ühingutele hulkadele lähendamiseks õige tee näitasid. — *töölisnoorsoo hulkadesse wabrikute-tehaste*

kaudu. Töölisnoorsoo organisatsioonide raku-keste loomine tehastesse, wabrikutesse, tööko-
dadesse, mõisadesse, küladesse.

Teine tähtis küsimus, mida wiimased rahwuswahelised koosolekud puudutasid ja milledele ühingute tähelpanu juhiti, oli töötamine *maanoorsoos* seas ja *rahwusküsimuse* õigele alusele seadmine noorsoo organisatsioonide poolt.

Wastuwõetud otsused antimilitaristliku töö kohta seadsid ühingutele suured ülesanded ja nõudsid sellele tööalale enam tähelpanu.

Osalt on möödunud aja jooksul need ülesanded lahendatud, aga osalt weel täiesti alustamata. Wiimane asjaolu on suurelt jaolt ärarippuw

neist sündmustest, mis aset leidsid minewal sügisel — septembri sündmused Bulgaarias, rewolutsiooni ettevalmistamine nowembris Saksamaal.

Klassiwahekordade terawnemine Saksamaal minewa sügise algul sundis kogu rahvuswahelist töölisklassi ettevalmistustele asuma, et lahitud pulkewa rewolutsiooni korral Saksa wõitlewale proletariaadile toeks olla. Kogu Internatsionaali ja ka üksikute ühingute töö tuli sellele wastawalt sisse seada. Pearaskus tuli agitatsioonile ja organisatsioonilisele tööle asetada. Arusaadaw, et selle kõrwal ka teisi ülesandeid umustusesse ei jäetud, kuid neil aladel pönuud siiski wõimalik sarnase energiaga töötada, kui see muidu sündinud oleks. Selle tõttu siis ka asjaolu, et mõningad rahvuswaheliste koosolekute poolt ülesseatud ülesanded läbiwiimata.

Teise asjaoluna, mis tööd tuntawalt takistas, tuleb ära märkida, et mõnedes ühingutes weel küllalt ei ole sissetunginud arusaamine, missugune tähtsus on hulkade wõitmises meie organiseerimistööl wiisidel. Siin räägib kaasa wana harjunud organisatsiooni üles ehtada elukoha grupide järele ja mõningased ülewõitmised nõuawad raskuseid wabriku-tehaste rakukeste loomisel.

Samuti on lugu töötamisega maanoorsoo seas. Üldiselt on kõik ühingud sellel alal wäga wähe ära teinud, kuna wõimalik oleks olnud hoopis rohkem teha. Siin ei saa puudust mitte ükski wilumatuse arwele kirjutada, waid ka soovile proletariaadi organisatsiooni „pulhust“ alal hoida.

Sarnase olukorra tõttu tulewad eelolewal KNI kongressil ka eelmistel koosolekutel puudutatud küsimused lahendusele. Täidesaatwa komitee poolt on kongressi päewakorda järgmised tähtsamad punktid üles wõetud: 1) Ühingute ümberorganiseerimise jätkamine wabrikute-tehaste rakukeste alusel, 2) Majanduslik wõitlus ja töötamine ametiühisustes, 3) Antimilitaristliku töö-lähemad ülesanded, 4) Maanoorsoo seas töötamine, 5) Wastased, 6) KNI programm, 7) Asumaad jne.

Wiimased kogemused näitawad, et rida ühinguid 2-se kongressi otsust poliit-hariduslise töö tõstmist esimesele kohale ühingu tegewuses sarnaselt mõistawad, et nad ainult poliit-hariduslise tööga endi tegewust piirama peawad. Sellele järgneb ka mitmes ühingu üldise poliiti-

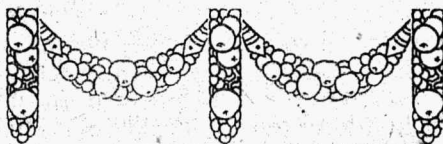
lise aktiivsuse langemine ja „kaswatustöö“ edendamisele asumine.

Eeltulewa kongressi ülesandeks on ühingu-tele tee näitamine, kuidas poliitilise-kaswatustöö kõrwal ka ühingu poliitilist aktiivsust tõsta tuleb ja seda nimelt majanduslise wõitluse ja ametiühisustes töötamise kaudu. Töölisklassi majanduslise seisukorra halwenemine, päew-päewalt kaswaw tööpuudus kõik see nõuab rewolutsiooniliselt töölisnoorsoo organisatsioonilt energilist tegewust, et töölisnoorsoo hulkade cetsotsas nende juhina püsida, aga mitte massi järele longata. Kommunistlik noorsoo Internatsionaal, K. N. ühingud peawad lajade töölisnoorsoo hulkade juhiks olema ja wastawalt sellele peab siis ka nende tegewus juhitud olema. Töölisnoorsoo nõudmiste ülesseadmine, nende kaitsmine töötawa noorsoo wõitlusesse kutsumise kaudu, majanduslikkude liikumiste organiseerimine ja juhtimine, see kõik nõuab omakorda noorsoo ühingutelt kindlat sidet töölisnoorsoo hulkadega. Mitte ajutist, waid täiesti kindlat organisatsioonilist sidet, mis wõimalik wabrikute-tehaste rakukeste läbi. Töölisnoorsoo majanduswõitlusest osawõtmine ja selle juhtimine nõuab aga ühingutele poliitilise aktiivsuse tõstmist ja wõimaldab seda. Lahendades öieti töölisnoorsoo majanduswõitluse küsimuse, lahendame ka ühingute poliitilise aktiivsuse tõstmise küsimuse.

Maanoorsoo seas töötamisel saadud kogemuste ärakasutamine ja ühingutele juhtnõõride andmine sellel alal on järgmiseks tähtsamaks küsimuseks kongressil. Nagu juba warem tähendatud, on sellel alal töö alles lapsekingades.

Wälja arwatud Wenemaa, Bulgaaria, Soome ja mõned üksikud kogemused mujalt, pole meil siin kuigi suuri tagajärgi üles lugeda. Siin tuleb nüüd iga wäiksem kogemus üles lugeda, arwesse wõtta ja ära kasutada, et järgmisel kongressil juba suuremate kogemustega tegutseda ja suuremaid tagajärgi üles lugeda.

Kui arwesse wõtta, et eelolewal kongressil ka KNI programm kinnitusele tuleb ja antimilitaristlike töö lähemad juhtnõõrid üles seatakse, siis peab tunnustama, et sellel kongressil kogu rahvuswahelises noorsoo liikumises suur tähtsus ja suured ülesanded lahendada on. Kõigi andmete järele suudab kongress kõigi nende ülesannetega walmis saada ja teeb sellega rahvuswahelises töölisklassi liikumises suure sammu edasi.

Maatöölisnoorsugu külakurnaja söödaks

Ikka rohkem koomale pigistab demokraatia oma kurnamiskäpad töörahwa kõri ümber. Linna- ja maatöölised tahetakse ära kiskuda kõiki rewolutsiooni võitlusid, maatöörahwalt on need juba ära kistudki. Juba mitmendat aastat ei ole maatöörahwalt enam mingisuguseid kaitseeadusi, waid ta on täiesti „waba kokkuleppe“ see on piiramata kurnamise aluseks jätud. Nõndanimetatud segakomisjonid, mille riigikogu maatöörahwale „andis“, mida sotsid suureks demokraatia võiduks pasundasid ja mis selleks pidid olema, et maatöörahwale kindlustada kaitset külakurnaja liigkurnamise vastu, on juba kolm aastat olnud hirwituseks maatöörahwa üle, nagu demokraatia on hirwituseks töörahwa üle. 1922. a. tulid küll segakomisjonid kokku, tööliste esitajatena olid end sinna poetanud aga niisugused tööliste kasude kaitsjad, nagu seda on nuhksotsid ja nende truud abilised Piiskari sotsid. Wiimased olid muidugi segakomisjonidest niivõrd waimustatud, et selle peatseks tegelikku ellu wiimiseks mingisuguseid takistusi ei tahtnud teha, ja kirjutasid kahe käega külakurnaja tingimistele alla. See sotside sahkerdus tabas iseäranis maatöölisnoorsugu, kelle kohta „kokkuleppes“ mingisuguseid noortööliste wasta-waid eritingimisi, nagu 4-tunniline tööpäew alla 16-aastastele ja 6-tunniline tööpäew 16- kuni 18-aastastele, üldse harutusele ei wõetudki. Külakurnaja nõudis, et töölisnoor sulasena, tenijana, karjapoisina wõi päewatöölisena, higistagu samati nagu täisealiseki töölised 12—16 tundi päewas, selle eest aga näljapennisid saades, sotslikud töölistekasude kaitsjad leppisid sellega ilma sõnalausumata kokku, sest need tillukesed nõudmised, mis sotside härrasnoorsoo programmis olemas, ei ole ju tegeliku elu jaoks, waid ainult programmi ilustuseks. Nii kujunesid 1922. aastal segakomisjonides saawutatud „kokkulepped“ orjuseks kogu maatöörahwale ja eriti maatöölisnoorsoole. 1923. a. ei saanud maatöörahwale oma esitajateks segakomisjonidesse enam sotslikke härrasmehi, waid klassiteadlikke proletarlasid. Wiimased ei mõelnudki külakurnajate esitajatega töörahwa hulka läbi püüda lehmakaupa sobitama hakata, waid nõudsid nende tingimiste wastuwõtmist, mis töölisorganisatsioonid üles seadnud. Kuid wahepeal oli ka demokraatia süwenenud, külakurnaja oli isukamaks ja saagiahnamaks muutunud ning hirwitas waid töölisestitajate ettepanekute üle. Kokkulepet ei saawutatud, sest kuidas wõibki kurnaja ja tööline, kes üksteisele sama armsad, kui tuli ja wesi, ka huwides, mille wahel ülepääsemata kuristik, kokku leppida. Maatöörahwa hulka läbi endil algada kohtadel wõitlust oma nõudmiste eest ja neid jõuga läbi suruda.

1924. a. oli demokraatia kõit töörahwa kõri

ümber weel koomale tirima hakanud. Hallparunid ei walinud enam üldse omi esitajaid segakomisjonidesse ja kui maatöörahwa esitajatena siiski klassiteadlikud proletarlasid kokku tulid, et seisukorda harutada, siis saatis Einbund kuldiihisuste meeste käsul maatöörahwa esitajad 21. jaanuaril ja sellele järgnewail päiwil prii korteri ja lejwa peale — türmidesse. Ja et maatöörahwale organiseeritud ridades külakurnaja vastu wõitlust oma nõudmiste eest ei saaks alata, selleks löödi teiste töölisorganisatsioonide hulgas ka maatöölise liit ühes kõigi kohapealsete ühisustega kinni.

Nüüd tõuseb ka külakurnaja koorimisisu. Mõisate hakkimise tagajärjel on kümned tuhanded maatöölised tööta ja peawarjuta jäänud. Neid sunnib külakurnaja nüüd nüruse peawarju ja wiletsa todude eest end orjama. Iseäranis metsikult kurnatakse aga maatöölisnoorsugu, kes nõrgem on oma huwide kaitseks. Maatöölisnoorsoo palga- ja tööoludest Wiljandimaal kirjutab „Meie Noor Töölisele“ pealkirja all „Noortöölised kuldiparunite pärisorjades“ maanoor järgmist:

Kuldi- ja põlluuühisuste parunid on jälle uut pealetungimist alanud. Kõik aastasulased lasti lahti, et siis esimesest maist jälle uusi orjuse tingimisi kaela suruda. Läänud aastane palk oli weel 40—50 marka päewas, millega täiesti omal kultil elada, riietada ja jalanõusid muretseda tuli, ainult korteriks anti lahkelt rehetuba ehk wihitlemise saun ilma hinnata tarwitada. Kuid tänawu teewad kuldiparunid kisa, et sulaste ja teenijate palgad on kõrged, nemad jääda pankrotti, tulla tugewasti palkasid kärpida. Ja nii ka tehakse. Käesolewa aasta „waba kokkuleppe“ tagajärjed on järgmised: raha „palka“ aastas 4000—5000 marka, prii lobi ja „korter“. Raha „palka“ on seega käesolewal aasta 10.000—12.000 marka maha kärbitud, wõrreldes läinud aastaga selle asemele on pandud prii lobi. Teame juba, mis see tähendab. See on sama hea, kui nälginema hakata. Ahnemad kuldiihisuste parunid püüawad weel madalamaid rahapalkasid läbi suruda ehk täiesti prii lobi peale „kaubelda“ ja selle juures kirjalikke lepinguid mitme aasta peale teha, et seega töölisnoori otse pärisorjades muuta.“

Karjapoiside palga- ja töötingimistest Harjumaal kirjutatakse meile kohapealt järgmist:

Hallparunid on nähtawasti kristlikule arusaamisele jõudnud, et karjapoisid wõiwad nagu jänessed wõi warblased ilma palgata ja kõigita elada ja selle juures weel hommiku kella 3—4 kuni õhtu kella 10—11 karja hoida. Sest sellele palgale, mida hallparunid pakuwad, nimelt 200—300 marka kuus, tuleks küll teist niipalju juure lisada ja „hallile“ wiinaostmiseks tagasi

anda. Nii viletsaid palkasid, kui tänawu wastu wõtma sunnitakse, pole ennem veel olnud. Kui seda palka ainete peale hakata ümber rehkendama, sest „hallid“ wõtawad oma ainete eest head hinda, siis saab sellega mitte rohkem ega vähem, kui kaheksa puuda rukkid aastas ja muud midagi. Kuid selle eest tuleb hoida suurt karja. Suwel aetakse päewatõusust wälja, ja nii tuleb rähkleda, lihikene lõunawaheaeg maha arwatud, veel kaua õhtul peale päewa loojaminekut. Ja lõunawaheaeg, see ei ole karjapoisi, waid hallparuni loomade jaoks, karjapoissi sunnitakse lõunawaheajal veel muid töid tegema. Kokku wõttes on tööpäew seega kuni 18 tundi pikk. Kuid neidki näljapenne ei saa nii kergesti kätte, palga järele tuleb kümmed korrad käia ja lõpude lõpuk kärbib „hall“ oma linnas kooliskäijate wõsukeste jaoks veel palgast mahagi. Ka on karjapoiste peksmised sagedased nähtused.“

Need on paar üksikut näitust üldsusest, aga nende järele wõib juba maatöölisnoorsoo seisukorda ette kujutada — küllakurnaja on asunud maatöölisnoorsoo orjastamisele.

Maatöölisnoorsoo luwid on kogu töölisnoorsoo luwid. Kui antakse maatöölisnoorsoole lõpulik hoop, kui teda surutakse lõpulikult hallparuni-küllakurnaja rautatud saapakontsa alla, siis on see ka hoop kogu töölisnoorsoole, kes seega oma ridadest kaotab tugevama wõitlusseltsimehe. Mis on siis praegu töölisnoorsoo ja maatöölisnoorsoo aktiivsema osa ülesanne?

Meil ei ole siin tarwis hakata mingisuguseid uusi ülesandeid üles seadma wõi otsima, need on tootliisnoorsoo aktiivsele osale tulnud. Aga laiadele noorsoo hulkaele alati uued. Maatöölisnoorsugu on tarwis organiseerida wõitluseks kurnamise wastu oma seisukorra parandamise eest, maatöölisnoorsugu on tarwis walgustada, temasse istutada arusaamist klassiwahekordadest, süwendada waenu, klassiwaenu kurnaja wastu ja oma viletsa seisukorra tundmist. Ja seda oleme kogu aja teinud, seda oskame ka

nüüdki teha. Ei aita, et demokraatia on kuulutanud wäljapoole seadust töölisorganisatsioonid, et sulutud on noortekomisjonid, sellepärast pole veel olematuks tehtud töölisliikumist. Veel enam. Töölisliikumine on praegu, hoolimata metsikust surwest, tõusu ajajärgus, töörahwa wõitlustahe kaswab, wõitlus läheb ägedamaks, tugewamaks pealetungiwamaks. Kõige laialisemaid töörahwa kihte, kes seni töölisklassiwõitlusest kõrwal, äratab surwe ja kurnaja pealetungimine ükskõiksusest ja nad tõmmatakse wõitlusele kaasa. Nii on see mujal, nii on see meil. Aga niisugustel ajajärkudel on kõige soodsam organiseerida, hulki wõitlusele wiia oma seisukorra parandamiseks, wõimsalt hulkades klassiwahekordadest arusaamist ja klassiteadwust äratada. Seda tuleb ka silmas pidada, töös maatöölisnoorsoo kõige laiemates hulkades. Mida tugewam kurnaja pealetungimine, mida wõimatumaks ta muudab maatöölisnoorsoo seisukorra ja elutingimised, seda kergemini saab noorsugu aru kuhu ta jõudnud ja mida tal waja teha.

Sotsid ja hallparunid püüawad maatöörahwat hulgast näidata, ja rüüsata, et mingisugust töölise wõitlust pole olemaski. Iseäranis hirmutawad sellega maatöörahwast sotsid, kes suurte tähtedega maaliwad kohutawaid pilte reaktsiooni pikkade koibadega sammuwast tondist, kuid sellest, et ka töörahwas wõitleb, tagurluse hoo- bid julgelt wastu wõtab, sellest wõtawad nad suu wett täis: Sotsile on ju töörahwa wõitlus sama hirmus, kui kalkunile punane rätik. Nemad oskawad ainult töörahwast tagurlusega

hirmutada ja hämatseda rahulikult orjama, seni kui kord reaktsiooni tont „ära on läinud“. Sots teeb teadlikult oma hirmutustööd maatöörahwat ja maatöölisnoorsoo hulgas, tema saab selle eest seeklid kaitsepolitsei summadest. Just niisuguse nurjatu kihutustöö wastu tuleb energilist wõitlust alata. Töörahwa rewolutsiooniline mee- leolu ja wõitlustahe tuleb ka maatöölisnoorsoo hulka üle kanda.

Maatöölisnoor.

ILUKIRJANDUS

Muinasjutt maailma uuesti sündimisest

Aeg kui sammast post igawiku müüri seis isihesugusena.

Inimesed sündisid, petsid, tapsid ja surid.

Elul ei olnud seisakut — ja ta liikus.

Kisti tükkideks endist ehitatud linnad; pühiti jälgi jätmata külad; muudeti õitswad aasad kõrbeks.

Miljardid inimesed maeti maasse.

Aeg püsis aga samana.

Miljardid rewolutsioonid, möödusid lõpmatus liikumise ewulutsioonid, inimene — jäi aga iihesuguseks (samaks).

Mass-inimene ei mõistnud iseennast, ta elas selleks, et elasid teised, ent ei mõistnud elu wäärtust.

Küürutes selga, küüntega kraapides kamarat ja aeledes maas kui peni — palus jumalaid.

Olid aga need, kes mõistsid elu wäärtust ja need elasid.

*

Awatud hiiglaste leegitsewast kõrist puresid heeliuse kiired paranematuid haawu inimlihasse ja haawadest tilkus punaseid piiske mustale maa kamarale.

Nii kordus see alati — hommikust — keskööni ja keskööst hommikuni.

Nad ei tunnudki enam walu, neid oleks wõinud tappa, tükkideks raiuda, nad olid otsustanud alluda enda saatusele, sest nii seisid jumala sõnas.

Inimene muutus rakukeseks mass-inimese organismis, juhtis „peaagu“, sündides enda heaks töötama.

Ei olnud enam inimest, oli automaatne mass-inimene, kes sünnitas sarnaseid oskuta kui ise; pettis kui tänawoor, kes enda puuse patjadega weetlewaks teeb; tappis wenda ja suri selleks et teda enam tarwis ei olnud.

Et mitte asjata maale ja ussele söödaks anda, wisati ta korjus hoowikoortele puremiseks, kondid super-fosfaadiks — ja nii oli mass-inimese olemasolu wiimse wõimaluseni ära kasutatud.

Naeris aga „peaaju“ kelle kasuks see raku-kene oli elanud, kiitis Issandat ja tema seadusi.

*

Mööndusid miljonid aastad...

...walitses masinate tsivilisatsioon, telefoni-tulpade moraal ja kurnamine waimlise otsinguga.

Olid inimesed ja orjad. Inimeseks nimetati neid, kes elasid orjade tööst.

Tõusid kõrguste poole lugematud wabrikute korstnad, kirikute tornid ja wangimajad.

Sätendasid hiilgawad lossid ja naermendasid ajahambast puretud orjade iidid.

Mass — oli oma wäärtuse kaotanud masina ees.

Mass-ori, ei olnud aga enam endine, kes tuliseid orasid, enda ribikontide wahale lasi puurida, orjad ei elanud enam jumalate seaduste järgi, protesteerisid, purustasid wäärjumalate kujud ja seadsid weripunased lipud kõrgete tornide otsa.

Aeg wibutas surmakella endisele ilmale, uus oli aga sündimata. (Järgneb.)

Terrorist

Wilksatas, mööda wilksatas töld. Tõllas tema silm. Wäikene silm, kortsukestega ümbritsetud. Teraw, hall, tähelepanelik. Nõnda kawalalt ja targalt waatas läbi tõlla akna tänawale.

Arwatawasti hea wanake. Armastas lapsi ja joob teed ning hammustab suhkurt kõrwale, nagu wanasti.

Wilksatas töld kõrgetel ratastel ja paar hobuseid aiste wahel. Hobused siledad, mustad: lakad kui lained.

Üks silmapilk: hobused, — töld, — aknake, selles silm kortsudes.

Teine silmapilk: Walge suits, kõrwus kargatus; näkku löi palawat, kõrwetas midagi; hall sügisepalitu rebenes ees tükkidena, müts lendas peast — lõpp.

Kuid südames julguse lained.

Mis seal?

Seal, sillal, samab üks hobustest, abitult rabeldes tagumiste jalgega, lõug trammi roopal.

Teisel poolel, kõnnitel, — tõlla ruud. Ruud kõrwal hoigab kutsar, katsudes kätega weri-

seid põlwi. Teine hobune kihutab tuulehoona mööda kõnniteed.

Seda aga, kes läbitungiwa silmaga waatas tõl- la aknakesest — seda ei ole.

Oli tema sekund aega tagasi, kolmenurgelises kübaras, püksies, mille külgedel kuld-lampassid nagu külveimenud silmud näisid, sinise lindiga rinnal ja ordenites.

Oli — sekund aega tagasi, aga nüüd — ei ole.

Puudutas nägu, paled kriimustatud, otsaesine werine, nagu oleks millegi wastu jooksnud.

Isegi unustas, kuidas eile põranda all põgenemis üle kokku räägiti. Põgenemiseks olid kaks märguandjat: üks seisis laterna all, teine wärawa juures. Ja „oma“ woorimees paar sammu eemal.

Tahtis liikuda paigalt oma kriimustatud näoga, katkirebitud palituga, kuid kellegi käed hoidsid tagant õlgelt ja litsusid maha.

„Ettewaatlikut!“ ühes püütu politseinikkudele, — pahemas taskus on mul teine pomm. Ettewaatlikumalt, palun.

— Miks Teie seda tegite? — uuris sandarni polkownik, walge, pikliku näoga, püüdes olla rahulik ja kannatlik, nagu kaamel kõrbes.

Schahi andsin Teie kuningale, wastas noormees lõbusalt, mõttes järele kaaludes, millal sarnase julge pealetungimise juures omab mutt antud isewalitsuse.

Wilksatas, wilksatas tõld ühes halli sõitjaga mööda tänawat ja otse igawikku.

Algul oli kõik väga lõbus, eriti saun ja jalutuskäigud. Siis kohtas ta kahte teist kinnistujat seltsimeest. Ei olnud jahtunud weel muljed kohust ning oli, mille üle naerda.

Pärast, aegamööda, hakkas igaw: ikka üks ja seesama.

Kahe aasta pärast hoopis tume: ei ole näha lõppu sellele. Oli antud schah kuningale, kuid — keegi ei tahtnud kasutada earnast head käiku? — Miks?!

Pealegi hakkasid jalad walutama ahelaist. Õhtu narile heites, algul jala kanda mööda konti nagu sägelu jookseb, siis nagu kerge tuuleke jalus, ning siis laulawad ja laulawad. Nagu ahelate kõlmin tungiks kontesse ja pesitseks terwe öö kondi üdis. Kus just, sellest ka mõtted ei muutu roosteseks.

Ei lugeda, ei kirjutada, ei mälestusis heljuda. ei unista — ei midagi ole wõimalik. Ning pea nagu wiirgune: ei tea, mida tal teha, ka sundida end ei lase.

Korra selgel, wilul kewadeõhtul läbi akna-raami paistis esimene täheke.

Sellest ajast õhtuti luuletas. Lugejaiks neile kaaslased sarnatud. Kuid, nagu ilmsiks tuli, ka need lugijad kongis kirjutasid salme.

Ka nüüd kirjutawad. Mõned isegi paremini kui tema. Sellest jahtus tema luuletustung.

Selle asemele asus taltsutama tuwe, hakke,

ronke. Pea nägi, et huwitawam taltsutada ronke. Nad metsikud ja taltsutamatud, aga tuwest ei räägita ilmaaegu — „tuikene tasane“.

Õperas rongi õlale istuma, käest nokkima ja lihtsalt rahuliselt istuma.

Wajas elawat, sooja naabert, armastas hoopä-rast jutteda musta linnuga. Tema hingamist armastas.

See must lind — arusaamata mille tõttu, sandis teda lugema nõiduslikke, imeilusaid muinasjutte. Luges neid Saksa, Englise ja Wene keeltes.

Igapäew lendas tema juure must lind, istus õlale, ja ümarguste silmadega, mis nagu naelad, jutustas imelugusi, „1001 öist“. Millest see? Wõib olla, selle linnu kauged esiwanemad lendasid kunagi kõrbeks muutunud Araabia maa kohal, kraaksudes taewa poole, otsides werist toitü körwenud maapinnal.

— Must lind, must lind, armastad sa werd? küsib wang.

Waikis must lind.

Waikimine — nõusoleku tunnismärk. Aga mis siis, kui see on moonutus. Kui see ei olegi mu lind, waid walge naine, moonutatud linnuks.

Kuid ei ole midagi üliloomulikku. Ei mingit imet. Nii püüdis ta endale seletada. Nõnda kõnelesid talle tema armsamad raamatud. Oleks olnud see teisiti, ei oleks sõandanud ta omi inimikkude kätega püüdnud parandada inimikku. Ei mingit imet. Kuid siiski? Wõib olla...

Lehitsedes mingit igiwana ajakirju, peatusid ta silmad korraga ahnelt naise pildil. Midagi ei olnud selles pildis iseäralikku. See oli pilt maalist „Daam sinises“.

Naclutatud pilguga sellesse kurwasse naisesse, waatas ta linnu peale kui surija rändaja kauguse kaduwale teele, mida mööda temale ei ole määratud jõuda kodu kohale.

„Daam sinises“ lihtne pilt, paber. Kuid tast lahtu raputada ei suutnud. Daam sinises seisis langewate kollaste lehtede foonil. Üksinda. Mälestas, kuidas V. Hugol „Notre Dam de Paris“is Kenadi Frolo nägi Esmeraldo jälgu tanisiwaid raamatuüd, mida luges.

Daam sinises wõttis talt une. Sinine daam tõusis tõusis udust, korra uppus sellesse. Wäris- tas kõigi hiilguste ja helmedega, nagu wälkuwate kalliskiwidega. Helkis tuhandeis wärwides ja leekis nagu põhjawalgus. Sealtamast seisis õrna, hellisinisena.

Hommikul kunagi palus arsti ja kaebas sellele wiirastuste üle õõseti. Arst mõttes, nohistas midagi hõbemesse, puudutas pulsi, püüdis mitte silmi waadata ja kirjutas broomi.

Daam sinises wõitles wõidukalt broomiga. Must lind oli täiesti unustatud. Kunagi, peapalju öid.

le pikaajalise äraoleku, lendas ta kambri ja istus oma sõbra õlale. See wõttis ta ettewaatlikut

õlalt ja pistis läbi trellide wälja. Isegi ei silitanud. Las' lendab.

Enam midagi ei lugenud. Kõndis mööda kambert edasi-tagasi: ei näinud kiwi seinu, ei kuulnud ahelate kõinat. Kaotas söögiisu. Mõtle, et temale awanes ime: daam sinises.

Daam sinises kunagi järsku muutus roosaks naiseks. Roosa, roosa kogu puhas lumi päikese loojaminekul selge ilmaga.

Roosa naine sinises.

Aga teooria. Aga rewolutsiooniline tegewus. Aga tõld. Silm tõllaaknas, kriimustused oma oisaisisel? Kuhu jääwad need?

Nooruse nägemused mööduwad kiirelt. Nende asemele jääwad laulud noorusest. Lakkas oma huuletuste kirjutamisest.

Naine helesinises kadus aega mööda. Iseäraline haiglane olek möödus.

Läbi filosoofia, läbi asjade tundmise jõudis rahule. Seintele waatas nagu seinte peale ja ootas. Walusa pinewusega ootas hädakella.

Elu? — pingutus; iga asi tasakaaluta tasakaal. Iga wõitlus katkemata ja lõppemata püüie tasakaalule. Püüidel, sellel ei ole lõppu. Ja see-pärast kõigil ajal, kõigil pool on kindlustet waid uuele.

Mõtete wool rõhus wangi maha, muljudes nagu umbrohu kõik kahtlused omal teel.

Kogu päew — mõtted. Aga õhtuti — male. Paljudeks aastateks raudwoodile. Enda kõrwale asetada wäikene ruuduline lauakene. Selle peal leiwast malendid. Ja ettewaatlilikult koputada pliitsiga paksule kiwimiitrile. Kuulutada wastust. Seada malendid selle wastuse järele. Kuulutada, kas ei lähene ehk uksele wangla õöjunnal — ment^{*)}, kes näib nagu koosneks ta mustast kalewist. Ja silmade asemel on tal õõseti ainult kõrwad. Ürginimese omadus.

Nii igal õhtul. Ja igaweses õö-päewa wahetuses suwe ning talwe müüidumises — mõtted, raamatud, male, filosoofia, huuletused — kõik see muutus tawaliseks.

Kas wõiwad inimesed elada teisiti? Kas kusaigil elatakse teisiti? Kas see, mis seal, seina taga, ei ole uni, mis kõik elawale wõtab. Ja kas see, mis müüride wahel ei ole tõsine elu?

(Järgneb.)

*) Nõnda nimetatakse wangiwalite. Peale selle tähendab inglise keeles Ment waimu.

KOMMUNISTLIK NOORSOO LIIKUMINE

Kommunistlik noorsoo liikumine Balkanil

2-ne Balkani KNÜ konwerents

Kommunistliku noorsoo liikumise ajalugu Balkanitel, wälja arwatud Bulgaaria, ulatab tagasi 4—5 aastat. Peale Wenemaa oktoobrirewolutsiooni ja ilmasõja lõppu tekkisid enamjaol Balkanimaadel rewolutsioonilise noorsoo ühingud. Selle wastu on aga Bulgaaria KNÜ-l juba kümmekond aastat seljataga. Poolteise aasta eest asutasid Balkani KNÜ (Kommunistlik noorsoo ühing) endi tegewuskawa ühtlustamiseks ja plaanikindlamaks töötamiseks Balkanimaade KNÜ Liidu. Liitu kuulusid Bulgaaria, Rumeenia, Jugoslaawia, Kreeka ja Türgimaade ühingud. Liidu keskkohht asus Bulgaarias — Sofias.

Kuni minewa aasta juuli sündmusteni Bulgaarias suutis Liidu juhatus korralikult oma ülesandeid täita, kuid peale Tsankowi walitsuse pukkiasustumise polnud see enam wõimalik. Ning kui peale äpardanud wastuhakkainise läinud aasta septembris kommunistiline liikumine Bulgaarias pöranda alla aeti, oli korralik töötamine Sofias Balkani ulatuses üldse wõimatu.

Et tekkinud olukorra üle nõu pidada ja Liidu juhatusel untel alustel wõimaldada tagajärjerikkalt töötada, kutsus Komm. Noorsoo Internatsionaali Täidesaatew komitee käesolewa aasta algul Berliinis Balkani KNÜ 2-se konwerentsi kokku. Konwerents peeti ära pöranda all ning kestis 4 päewa. Esitatud olid: Bulgaaria — 1 saadik, Jugoslaawia — 2 saadikut, Kreeka — 1 saadik, Ungari — 1 saadik, Balkani Liidu juhatus — 1 saadik ja Kommoorintern — 2 saadikut. Peale nende wõttis konwerentsist osa ka Balkani Komm. Parteide Liidu esitaja, Rumeenia ning Türgi ühingute esitajad ei jõudnud tehniliste raskuste tõttu õigeks ajaks kohale; neil tuli näit. 6 kuni 8 piirist salaja üle minna.

Konwerentsi põlewamateks kitsimusteks olid töötamine maanoorsoo seas, rahwuswahemuste hulgas, antimilitaristiline tegewus ja Liidu juhatused edaspidine töötamine. Konwerentsi sissejuhatuses teeb Komm. Noorsoo Interni täidesaatew komitee esitaja aruande kuu aja eest ära peetud Balkani Komm. Parteide konwerent-

sist, mille tähtsamateks punktideks samuti töötamine maal ja rahvuswähemuste seas olid. Konverents wõtab omaks kõik Komm. Parteide konverentsil wastuwõetud otsused ja resolutsioonid ja kohustab Balkani Komm. Noorsoo Ühinguid kõigiti nende otsuste läbiwiimist toetada.

Järgmiseks punktiks on ühingu aruanded oma tegewusest ja ühingu seisukorrast. Pike-malt ühingu seisukorrast ja tööst kirjutame eraldi artiklis, praegu olgu aga niipalju tähendatud, et peale Kreeka ühingu kõik teised Balkanimaade ühinguud täiesti ehk pool põranda all elawad ning kodanluse poolt kõigiti taga kiustatakse.

Üks seltsimees peab pikema referaadi ühingu-
gustest maanoorsoo seas töötamise üle. Referent märgib ära, et just eriti Balkanimaadel maanoorsoo küsimus üks tähtsamatest küsimustest on, sest Balkanimaad on wast ainult põllumajanduse maad. Kogu elanikkude arwust teewad maaelanikud 80 prots. wälja. Senini on aga Komm. noorsoo ühinguud õige wähe maanoorsoo seas töötanud. Ainult Bulgaaria ühing eraldub seeläbi teistest, et tal suurem jagu ühingu osakondadest maal asub, kuna teistel ühingu-
gutel maanoorsoo protsent wõrdlemisi wäike on. Referent peatab ühingu te praktiliste ülesannete juures maa tööliskoorsoo wõitmisel ning ühingu-
gute osakondade loomisel maal. Maanoorsoo hulki wõib KNU ainult sel teel wõita, kui ta nende huwide kaitsemisele asub. Kuid et seda teha, peab KNU maa tööliskoorsoo olukorraga tut-taw olema. Tähendab, tuleb teateid koguda maanoorsoo olukorra kohta, tööaja, töötingi-
muse, palgaolude jne. kohta. Sellest olukorra tundmisest wälja minnes wõib KNU juba oma nõudmised maanoorsoo olukorra parandami-
seks üles seada ja nendele hulkadele läheneda. Käsikäes sellega peab aga sündima ka ühingu osakondade loomine ja sidemete kinnitamine maal. Edasi tähendab referent, et Balkanil töö-
tamine maal tihedalt seotud on tööga rahvus-
wähemuste hulgas. Igas Balkani riigis on rah-
wuwähemuste massid, kes kõikidest Balkani rahwustest koosnewad. Maal töötades peab ka neid rõhutada rahwuwähemuste hulki silmas pi-
dama ja ühingu töö nende hulkade wõitmi-
seks wastawalt korraldada.

Läbirääkimistes maanoorsoo seas töötamise üle puudutatakse mitmesuguseid praktilisi kü-
simusi, nagu näit. ajakirjanduse tähtsust maa-

noorsoo wõitmisel — maanoorsoo tarwis mää-
ratud ajakirjandus peab lihtsal ja arusaadawal keelel kirjutatud olema ja maanoorsugu huwi-
tawaid küsimusi käsitama jne.

Referaat — töötamine rahvuswähemuste hulgas puudutab üksikult iga maa ühingu üles-
andeid sellel alal ja annab praktilisi näpunäiteid rahvuswähemuste noorsoo wõitmiseks töölis-
klassi wabastuswõitlusele. KNU peatülesanne on siin rõhutatud rahwuste noorsugu schowinismi (marurahwusluse) kütkestest wabastamine ja töörahwa wabastuswõitluse kaaswõitlejateks muutmine.

Peale sisurikkaid läbirääkimisi wõtab kon-
verents töötamise kohta maal resolutsiooni wastu, milles Balkani KNU tähtsamaks ülesan-
deks käesolewal silmapilgul töötamine maa-
noorsoo seas-üles seatakse. Töötamise kohta rahvuswähemuste hulgas wõetakse wastu ot-
sus, mille järele kõik Balkani Liitu kuuluvad ühinguud kohustud on järgmiseks Liidu Büroo istanguks resolutsiooni kawa esitama konkreet-
sete ülesannetega.

Antimilitaristline tegewus arutati praktiliste küsimuste raamides, kusjuures ühingu tege-
wuse juhtnõõrideks üles seati rahwuswahelistel kongressidel wastuwõetud otsused.

Liidu edaspidise tegewuse korraldamisel wõeti wastu uus Liidu põhikiri, mille järele Liidu juhatus Sofiast ühte Lääne-Euroopa linna üle wiiakse. Endise alalise kolmeliikmelise bü-
roo asemel waliti üks sekretäär, kes Liidu Büroo istangute waheajal Liidu jookswat tööd kor-
raldab. Liit töötab kõige lähemas koostööta-
mises Kominterni Täidesaatwa Komiteega ja Balkani Komm. Parteide Liiduga. Lähemal ajal ilmub Liidu sekretariaadilt Balkani Komm. Noorsoo ühingu te buletteen, esialgul Saksa kee-
les. Tulewikus kawatsetakse buletteen ka Prantsuse ja ühes Balkani keeles wälja anda.

Kokkuwõetult oli 2-ne Balkani Komm. noor-
soo konverents jällegi suur samm edasi kom-
munistlikes noorsooliikumises Balkanil. Üks-
meelselt wastuwõetud otsuste ja üksmeelse kü-
simuste käsitamiskiwi järele wõib otsustada, et wastuwõetud otsused peagi tegelikult läbi wiiak-
se ja sellega tee kommunistliku noorsoo liiku-
mise edaspidisele arenemisele maanoorsoo ja rahvuswähemuste hulkadesse awatud on ja ära kasutatakse.

R. M.

Berliin, weebruar 1924.

Saksa kommunistliku noorsoo ühingu legaliseerimine

Läinud aasta oktoobris, kui Saksamaal re-
wolutsiooniline liikumine hoogu wõttis, algas kodanlus täiel wäerinnal wõitlust kommunistlise partei ja kommunistliku noorsoo ühingu wastu,

kes rewolutsioonilise liikumise eesotsas sammusid. Kindral-fascist Seecktile anti „erakorralised wolitused“, lubati wõidelda kõigi abinõu-
dega rewolutsioonilise liikumise ja mõnes Sak-

samaa osariigis tekkinud töörahwa walitsuste wastu. Sel ajal kuulutati kommunistlik partei ja kommunistlik noorsoo ühing linnupriiks. Nende tegewus jätkus põranda all. Käesolewal aastal sai partei ja noorsoo ühing jälle wõimaluse awalikku tegewust jätkata, mis endise hoo ja energiaga jätkub ja mis näitab, et Seeckt ei ole suutnud politseiiliste abinõudega ühingu tegewust halwata.

Ületulek põrandaalt on mõnes suhtes siiski natuke nõrgendawalt ühingu töökohtade rakukeste peale mõjunud. Sest kui rakukesed awalikult tööd algawad, püüawad ettewõtjad rakukeste liikmeid noorkommuniste töölt lahti lasta.

Kuid see legaliseerimine (põrandaalt awalikku tegewusse tulek) ei ole täielik. Kui kodan-

lus parteile ja noorsoo ühingule wõimaluse andis awalikuks tegutsemiseks, siis näeb see enam olewat manööwer enne walimisi, kindel on, peagi tuleb ehk jälle tegewust põrandaalla wiia, sellepärast peetakse legaliseerumist ainult ajutiseks nähtuseks. Sellepärast ei likwideerita täielikult põrandaalust aparati, waid see hoitakse igaks juhtumiseks walmis. Ja pealegi on juba praegu parem mõnes osas põrandaalust tööd korraldada.

Praegu on kogu ühingu tähelpanu juhitud rakukeste organiseerimisele kõigis töökohtades. Mõnenädalise töötamise järele on ühing praegu juba arwuliselt sama suur, kui enne põrandaalla minekut. Lähemas tulewikus tuleb kokku ühingu kongress.

Norra kommunistliku noorsoo ühingu tegewusest

9. kuni 12. webruarini peeti ära Norra kommunistliku noorsoo ühingu kongress. See oli esimene kongress, peale ühingu lõhenemist. Teatawasti lahkus läinud aastal ühingust 54 osakonda, mis moodustasid pahempoolse kommunistlise noorsoo ühingu, mis Kommunistlikku Noorsoo Internatsionaali ei kuulu. Kongressil selgus ühingu esimehe Kristjanseni aruandest, et ühingusse oli jäänud järele 146 organisatsiooni. Kuid läinud aasta detsembris, s. o. natuke aega peale lõhet, tõusis organisatsioonide arw 158, kokku 6300 liikmega. Kongressiks oli organisatsioonide arw 180, kuni 7000 liikmega. Sellest selgub, et ühing peaaegu sama suureks kaswanud, kui ta oli enne lõhenemist.

Kongressile olid ilmunud ka Wenemaa, Saksamaa ja Rootsi kommunistlike noorsoo ühingute esitajad ja kaks esitajat Kommunistliku Noorsoo Internatsionaali Täidesaatwast Komiteest. Tähtsamad arutuselolewad küsimused olid: ühingu wabrikute ja töökohtade rakukeste reorganiseerimine, tööllisnoorsoo majanduslike nõudmiste ülesseadmine, ühingu liigete wanaduse ülemmäära alandamine 23 a. peale jne., mille järele ühing saaks täielise noorsooliikumise iseloomu.

Seltsimees Henri Kristjansen waliti ühingu sekretääriks ja ühingu häälekandja „Klassenkampf“ toimetajaks ja seltsimees T. Dall ühingu esimeheks.

Prantsuse kommunistiline noorsugu tegewuses

Lääne-Euroopas Saksamaa kõrwal järgmine oma suuruse ja tugewuse poolest on kommunistiline noorsooliikumine Prantsusmaal. Prantsusmaa on tugewam Euroopa imperialismi ja militarismi pesa ja reaktsiooni peastaap, temast ripub tähtsal määral ka rewolutsiooni käik Saksamaal. Sellepärast on väga tähtis, kui tugew on Prantsusmaal rewolutsiooniline tööllisliikumine, kui palju ta suudab taltsutada militariste ja tagurlust Saksamaa ja teiste riikide rewolutsiooni mahasurumise ja ärakägistamise katsetes.

Sellest küljest wõib täielikku rahuldust tunda Prantsuse kommunistliku noorsoo ühingu tegewusest ja wõitlusest tagurluse ning militarismiga. Iseäranis wiimaste aastate jooksul on ühing oma tegewuses suuri edusamme saawutanud. Weel 1922. a. kaotas nekrutite wõtmisel palju oma liikmeid, mis ühingu järjekindlat tegewust osalt takistas. 1923. a. wõeti 1000 ühingu liiget nekrutitena sõjawäkke. Kuid see

ei ole olnud enam takistuseks ühingu tegewusele, waid selle wastu ühingu liigete arw kaswas järjekindlalt ja kogu tegewus suurenes, eriti sõjawäes; sest sõjawäkke wõetud liigetele anti kindlad ülesanded tööks sõjawägedes. Nii et sõjawägedesse wõetud ja wäeosadesse laiali paigutatud noorkommunistid ühingu liikmed on väga headeks kihutustöö tegijateks sõjawägedes rewolutsioonilise ja sõjawastase meeoleu loomisel. Kodanlus on sel puhul väga närwiline ja tunneb suurt hirmu sõjawägede pärast, kes kergesti wõib sõjariistad militaristide endi wastu pöörata. Sellepärast püütakse igal wõimalusel noorkommuniste sõjawäest eraldada erilisse distsiplinaar kompaniidesse, mis tugewa walwe all.

Ühingu liigete arw ulatab praegu üle 6000 Ühingu häälekandja „Avangard“ läheb laiali kuni 8000 eksemplaaris, paari kuu jooksul loodetakse seda weel tõsta 2000 eks. wõrra.

Kõige paremaid tagajärgi on ühing saawu-

tanud praktilises töös hulkades. Kogu oma tegevuse jooksul on ühing võimsat kihutustööd militarismi vastu, Ruhri okupeerimise vastu ja sõjawägede vähendamise eest teinud, mis on leidnud elawat huvi töölisnoorsoo ja sõdurite ridades.

Üllatawaid tagajärgi Prantsuse ja Saksa kommunistlike ühingute koostöötamisest on saawutatud Ruhris, kus mõlemad ühingud täiesti kõigis küsimustes käsikäes töötawad. Kuid veel tähtsam on see, et ühingute tegevuse mõjul on tekkinud kogu Prantsuse armees poolehoid kommunistlikele, mida tõendab 1922. a. demobiliseeritute hulgaline astumine kommunistlike parteisse ja kom.-noorsoo ühingusse ja ühingu väljaandel sõdurite jaoks määratud ajalehe „Kasarmu“ suur minek sõdurite hulgas, nii et ühing on võtnud küsimuse harutusele, kas mitte lehte nädalaleheks muuta. Kogu töö sõjawäes on eeskujulikult korraldatud. 1924. a. nekrutite võtmiseks walmistab praegu ühing mõjuwa kihutustöö algamiseks ette. Poincare walitsus püüab ühingu kihutustööd arreterimistega ja sunnitööle ning türmidesse saatmisega takistada. Wiimaste nädalate jooksul on türmi mõistetud 25 noort, ühingu raioonide sekretäärid, raioonikomiteede liikmed, ühingu keskkomitee liikmed jne., ajaga kuni 16 kuuks. Kuid need surweawaldused annawad ainult harilikke tagajärgi: muudawad ühingu tööd veel energilisemaks ja plaanikindlamaks ning äratawad veel suuremat waenu makswa korra vastu.

Nähtawaid tagajärgi on saawutanud ühing ka majanduslikus wõitluses töölisnoorsoo igapäewaste nõuete ja päewahuwide eest. Ta wõtab aktiivselt osa kõigist tööliste väljaastumi-

sest ja püüab neid juhtida rewolutsioonilises sihes. Niisama kaswab ka ühingu mõju töölisühisuste noorte hulgas, ka seal on ühing juhtiwat kohta omamas.

Kihutustööd töölisnoorsoo majandusliste nõudmistest eest korraldab ühing väga hoogsalt. Ja võib öelda, et Prantsuse kommunistlik noorsoo ühing kuulub nende wäheste ühingute hulka, kes praegu peawad kõige mõjuwamat majanduslikku wõitlust.

Wiimaste kaewandustööliste streikide puhul ühing seadis üles töölisnoorsoo nõudmised ja oma energilise tegevusega suutis laialised töölisnoorsoo hulgad tõmmata streikijate toetusse wõitluse. Eriine wäljaanne kaewandustööliste noortöölistele laotati sel puhul laiali 50,000 eks. Mitte wähem plaanikindlalt korraldab nüüd ühing töölisnoorsoo osawõtmist tööliste ja ettevõtjate wahelisest konfliktist tekstiil tööstuses.

Käsikäes majandusliku wõitlusega töötakse wabrikute ja töökohtade rakukeste kallal. Pariisis ja prowintides on loodud juba üle 50 rakuse (wäiksed ühingu rühmad töökohtades) ja kogu ühing on praegu tööle rakendatud rakukeste loomiseks. Lähemal ajal korraldatakse rida rakukeste konwerentse, rakukeste ülesannete ja praktilise töö korralduse harutamiseks.

Prantsuse kommunistlik noorsoo ühing on näidanud, ta oskab ja suudab tööd teha, see on ka eeltingimuseks, et ühingu töö edaspidigi sama hoogsalt saab jätkuma, et ühing kogu töölisnoorsoo armastatud wõitluskantsiks muutu wõitluses taguluse, militarismi ja majanduslike rõhumise vastu.

Kommunistiline noorsoo liikumine Ameerikas

Ameerika kommunistlikul noorsoo ühingul on praegu 4000 liiget. Sarnase suure maa kohta, nagu seda on Ameerika, kus 110 miljoni inimest, kus olemas määratu suur tööstus ja suurpõllumajandus suurearwulise tööstusproletariaadiga, paistab see arw wäiksena.

Kuid selleks on olemas oma põhjused. Ameerika kapital on oskanud kooli, kirikut, ajakirjandust, kirjandust hästi oma huwide teenistusse rakendada. Ameerika kool on kõige tüübilisem kapitalismi sõjariist. Juba algkooli kõige alamast astmest alates on terve õpekawa läbipõimitud kihutustööga, näit., et Ameerikas võib igati rikkaks saada, kui ta truult ja alandlikult orjab oma peremeest. Juba lastes püütakse süwendada mitte tungi ühinemise järele, waid lahkeliidid, isiklikku kasupüüdu, waenulikkust kaaswõitleja vastu, äraandmist, petmist sellekohaste mängude ehk kirjanduse ja õpetajate eeskju kaudu. Kõige awalikumad ja wastiku-

mat kihutustööd lastehulkades tehakse aga kommunistide vastu.

Teisena takistusena AKNÜ organiseerimistööd esineb rahwuste mitmekesisus, Ameerikas leidub peaaegu kõigist rahwustest töölisi. Nende ühite organisatsioonide tõmbamine teeb juba kõige pealt keeleliselt raskusi. Peale selle püütawad kapitalistid tööliste keskel rahwuslist waenu küllwata, ühest rahwusest töölistele paremat palka makstes kui teisest rahwusest töölistele ja nii nende ühtmeelt ning ühist wäljaastumist murda.

Kuid wiimasel ajal ei julge kapitalistid enam üksi rahwuslike wastolude peale kuigi palju rõhku panna. Tööliste ühistunne waatamata rahwuslike lahkeliidide peale muutub ikka tugewamaks. Selleks aitab iseäranis kaasa tööstuskriis. Kriisi ajal loobitakse kõik tööliselud nälgima, ja selles ühises saatuses leiawad ka tööliselud ühise keele. Sellest aru saades,

on Ameerika kodanlus hakanud töölisliikumise vastu tarvitama veel ohtralt kui warem, poliitsei, nühke, türmisid, fascistlikke organisatsioone.

Suuremad rüüstamised olid 1919. ja 1920. a., mil üle kogu maa toimetati hulgalisi kinniwõtmisi. 1920. a. arreteeriti kord näit. ühe nädala jooksul 6000 töolist. Suurem jagu arreteeritustest saadeti maalt välja, teised mõisteti 5—10 aastaks tüürmi. Kommunistline noorsoo ühing läks siis põranda alla. Arreteerimiste ja põrandaalla mineku tõttu langes liikmete arv suuresti; organisatsioon kaotas ka ühenduse laialiste töölisnoorsoo hulkadega.

Sarnases seisukorras püüis organisatsioon kolm aastat. Siis sai jälle võimaluse põranda-pealset tegewust alata.

Paari-aastase awaliku tegewusaja jooksul on siiski palju korda saadetud. 1921. a. oli ühingu ainult 400 liiget, puudus häälkandja, töölisnoorsoo hulkaes hulgalist kihutus- ja organiseerimistööd ei tehtud. 1922. a. mais oli liigete arv juba 1000 peale tõusnud ja hakati välja andma töölisnoorsoo nädalalehte „Noor Tööline“ mis 3000 eks. laiali läks.

Üheksa kuud hiljem oli ühingu juba 4000 lii-

get, ajakiri hakkas ilmuma kaks korda nädalas 7500 eks. Ajakirja kõrwal kawatsetakse veel nädalalehte välja anda. Ühingu juure asutati ka lasteseksioon, mis välja annab lastelehte „Noor seltsimees“ 6000 eks. Käesolewal aastal suurenewad ühingu read endise hooga. On seatud üles hüüdsõna: 1925. aastaks ühingusse 10 liiget!

Ühingul on korralik tugew ühendus ametiühisuste töölisnoorsooga, sest 40 prots. ühingu liigetest on ametiühisuste liikmed. Suur protsent ühingu liigetest on taluraliwa noorsugu. Laialiste töölisnoorsoo hulkadega on side. Wabrikutesse ja töökodadesse on asutatud rühmad wõi rakukesed. Läänud aastal esines ühing kirjaga tuntud Ameerika kollaste ametiühisuste juhi, kapitalistide poolt äraostetud agendi Compersi poole, nõudes töölisnoorsoole töökaitsset ja organiseerimise võimalusi. Compers ei pidanud tarwilikuks üldse wastatagi, ega liigutanud wäikest sõrmegi töölisnoorsoo huwidele wastutulekuks. Seda sündmust on ühing kasutanud kihutustööks Compersi kollase poliitika vastu.

Üldiselt on näha ühingu mõju kaswamist ka kõige vähemteadlikkude töölisnoorsoo hulkades. Ja see on tõenduseks, et ühingu tegewus ja mõju peagi määratu suureks muutub.

Koolipoliitika ja poliitika koolis

Uus Keerub haridusministeeriumi wärawal

Haridusministeerium on järjekorraliselt üle läinud uue kaitseingli tiibade alla. Seekord on sinna asunud taewariiklane Rahamägi. Kuid teeb ka wahel maiste asjadega tegemist, näit. enne haridusministeeriumi kateedrisse ronimist, kannud Tartu ülikoolis oma doktori wäitekirja ette ja seal tulnud tal, nagu solgitorud teatawad, ka niisuguste proosaliste asjadega tegemist teha, nagu sohilapsed. Härra Rahamägi jaganud kogu ühiskonna kindlalt kahte ossa: harilikud inimesed ja sohilased. Wiimased olla jumala meelest wäga kurjad olewused ja sellepärast on iga kristlase kohus nende peale süllata. Saab näha, kas härra Rahamägi ka kooliõpilased kaheks sarnaseks parteiks jagab.

Koolinoor.

Õpilane ei tohi ühestki organisatsioonist osa wõtta

Wäike-Maarja ühisrealgümnaasiumi õpilastele keelati osawõtmine isegi niisuguse isamaalise nimega ühingu, nagu seda on spordiselts

„Wambola.“ Põhjuseks ikka see kommunismi tont, mis pedagoogidele ei unes ega ilmsi rahu ei anna. Ja nii ka siin, õpilastele oli kogu aeg lubatud osawõtmine spordiselts „Wambolast“, seni kui „Wambola“ eesotsas olid tuntud ja teatud mehed, kellel armastus isamaa vastu sama suur kui kitsel isu soolase wee järele. Aga need kommunistid ikka, ega need kusagile oma nina toppimata ei jäta. Näh, seal on nad jälle ilusti end „Wambolasse“ poetanud, wanad tuntud ja teatud suurused nurka surunud ja ise asja ajama hakanud, nii et aina waata ja imesta. Ja alewil wananaiselekkud koolmeistrid wangutasid päid ja olid ähmi täis — eks see ikka ilma lõppu tähenda, kommunistid kui kihulased igal pool, kes seda enne nägi wõi kuulis. Ning kutsuti siis pedagoogika nõukogu kiires korras kokku. Üks paljapeaga wanahärra, kes kangesti alewil kristlikkudele nutunaistele meeldida püüab oma teenetega kommunistide wastases wõitluses, jättis wist seekord isegi nutunaiste klubisse minemata, et aga parajal ajal kohal olla suurt küsimust lahendamata. Ja siis otsustati: õpilased „Wambolast“ välja. Aga mine tea, kas see aitab midagi. Teab kust jälle uus hädaoht waritseb.

Õpilase väljarookimine koolist Paides

Paide gümnaasiumis on jällegi õpilaste väljloopimised moodi läinud. Mõne aja eest heideti selle eest õpilane koolist välja, et ta oli elanud iihes korteris kommunistidega. Koolijuhataja kardab kommuniste kui kalkun punast rätikut. Kohe kui mõne õpilase kohta weidi kahtlustus kommunismis langeb, on direktor pööraselt närwiline. Kardab wist, et kommunismi pisielukas hakkab ka enesele külge. Püüab sellepärast kommunismi kahtluse all olewatega, väga vähe ja üpris kaugelt rääkida. Kuid lugu kipub iga päewaga hullemaks minema, demokraatia on suuremale osale õpilastele nii läilaks ja magedaks muutunud, et kõik kommunistideks muutuvad. Halwad ajad härradele, töbi ähwardab igalt poolt, — kuigi rapsi piitsaga, nii et higi til-

gub ja wala kristlikku hingeõnnistust õpilastele sisse, ikka muutuvad kommunistideks. Ja härradel on päris põhjus õhata: kuhu me küll nüü moodi jõuame. Noorkommunist.

Noorherrad teewad nalja

„Uudismaa“ teeb omale oma wiimasel kaanel reklaami ja kirjutab: „Uudismaa“ on saanud ainukeseks ilmawaadet ja ideidlewitawaks ajakirjaks Eestis üldse.“ Sooh. Wast seletaksite ligemalt, milles too asi siis seisab. Meile, ja nagu nüüd selgub, kogu selle noorsoo osale, kes „Uudismaa“ lipu järel sammunud ja nüüd sealt plehku pistnud, on „Uudismaa“ waated sama selged olnud, kui lõhkiläinud oreli hääлтsemine. Aga noh, annane seekord „Uudismaale“ õiguse, sest kes siis koera saba kergitab jne.

MEIE ORGANISATSIOONIDEST

Erilised noorproletaarlaste hüüdsõnad 1. mail

Tallinna organiseeritud tööliste esitajad on 1. mai meeleafalduse hüüdsõnad kokku seadnud, mis organisatsioonide esitajate koosoleku poolt vastu wõetud. Erilised hüüdsõnad noorproletaarlaste jaoks on järgmsied:

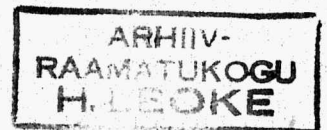
1. Siin sammuvad weripunase lipu all noored proletaarlased — tulewane töölisklassi kaardiwägi!
2. Noortööline wõitlusse wabaduse eest!
3. Koolinoor, iihisse wõitluswäerinda noorte rakuskätega!

4. 6-tunniline tööpäew 16—18-aastastele!
5. 4-tunniline tööpäew 14—18-aastastele!
6. Maha töölisnoorsoo öötöö!
7. Maha kapitalism! Etagu kommunism!

Noorproletaarlased türmidest välja!

21. jaanuaril ja järginistel päewadel on noorproletaarlastest arreteeritud seltsimehed: *Wladimir Kangur, Andrei Murro, Karl Pauk, Kallas, Olga Kunnapuu, Leena Laid, Kruuk, Estrang, Weimer, Sepre, Tuule, Osjamets*, teise nimed teadmata.

Töölisnoorsugu nõuab nende wabastamist.

Hind 15 marka

Kirjastused